

היהלומנים אף החזירו טובה לבנקים, ועזרו לנפח את המניות הבנקאיות — בעזרת כספי האשראי שקיבלו בבנקים. כל זה היה טוב ויפה בתקופת פריחת הענף. כאשר החלו להיבקע בו סריקים, ערך היהלומנים ירד והיהלומנים נדרשו להתחזר את חובותיהם לבנקים, התברר שביטחונות שהיו לבנקים כנגד ה"הלוואות שניתנו ליהלומנים לא הטי פיקו.

בשלב זה נאלצו הבנקים לדרוש מהיהלומנים שישבו להם את ה"הלוואות שאמורים היו להיות בחבילות הנאמנות.

על מי שלא היה לו כסף או יהלומים לכיסוי הגירעון העצום, לחצו הבנקים ככוח רב. הם אף פנו בסיטונות לבתי-המישפט, כדי להשיג מעשה פשיטת-רגל בסדר-דיון מקוצר כנגד היהלומנים, בטענה שהם הפרו את

אנשיו של בנימין זיגל (למעלה) פתחו את הנספחות של בן-ציון פוזילוב (משמאל) וחבריו — ואלה זועקים: היהלומנים לא יישארו במדינה שבה פותחים נספחות!

חובת הנאמנות — הפרה שהיא עבירה פלילית.

זיגמן ופושטי-רגל אחרים בדרך היו צריכים להוכיח שהנאמנות לא היתה אלא פיקציה, ובכך למנוע מהבנקים אפשרות לתבוע אותם בתביעה אזרחית. אך מה שהדאיג יותר את היהלומנים בצרה היה סכנת אישום פלילי נגדם מצד בנקי-ישראל, על הפרת חובת נאמנות.

כיום יש 40 פושטי-רגל, החייבים לבנקים סכומים בסדר גודל של 250 מיליון דולר. רובם מיוצגים על-ידי עורך הדין הר"ר יעקב ויינרוט.

קשר קפריסין

פושטי-הרגל ממתנינים בציריך פיה דרוכה לתוצאות בדיקת המיטרה נכספות היהלומנים. אם אכן יתברר שהנאמנות היא פיקציה, הרי שאז יוכלו לתבוע את הבנקים על עוגמת-נפש ופגיעה ממשית ב"עסקיהם, בעיקבות תביעת הבנקים נגדם והפכתם לפושטי-רגל. בפתח גם חברות-הביטוח ממתנינות בצפייה דרוכה. נציגי חברות-הביטוח, יחוקאל ביניש, עוקב בעניין רב אחרי ההתפתחויות. אם אכן יתברר שה"נאמנויות היו פיקציה, יוכלו חברות הביטוח לא לשלם את ביטוחי הנאמנויות, ואף לתבוע מהבנקים את מה ששולם על נאמנויות שהוכרו

הבקשה לפתיחת הכספאות הקש שבבר את גב הגמל

בקצרה לפרשיות הגדולות שהסעירו את הבורסה מאז תחילת שנת 1981. היהלומן ליאו זיגמן (ראה מיס-גרת) אכן פתח תיבת פאנוריה. היהלומן בעל היקף העסקים הנרחב ראלים, ערב בריחתו מהארץ, זמן קצר לפני שהמיטרה הגיעה אליו, הוא תיאר את התרגיל הבלתי-יחוקי המ קובל בענף הנוצץ.

על-פי זיגמן, התרגיל פעל כך: בנקי-ישראל מגביל את האשראי שיכולים הבנקים לתת ליהלומנים, כדי למנוע את התמוטטות הבנקים בשעת צרה ואת אוכזר כספי המפקדים. הבנקים והיהלומנים חברו יחדיו כדי לעקוף הוראות אלה ולהגדיל את האשראי — הן כדי להגדיל את ריווחי הבנקים והן כדי לאפשר ליהלומנים לשחק כספומיכספ גדולים יותר. כל יהלומן חייב, על-פי הוראות

בנקי-ישראל, להפקיד בסניף הבנק בבורסה יהלומים שערכם הממשי עולה כאחוז מסויים על סכום ההלוואה הניתנת לו. הבנקים רשאים למסור ליהלומנים את היהלומים כחורה, בצורת נאמנות, כדי שהיהלומן יוכל למכורם. היהלומן חייב להחזיר את היהלומים בתוך זמן קצוב או להחזיר את תמורתם לכיסוי האשראי, אם הצליח למכורם.

כדי לעקוף הוראה זו של בנקי ישראל, נהגו בנקים מסוימים לרשום ערך פיקטיבי של היהלומים שהופקדו אצלם, ולא לרשום כלל את פרטיהם המרווייקים, כדי למנוע את גילוי התרגיל.

לעיתים לא היו כלל יהלומים נמצא. ההפקדה והמסירה כחורה למפקדי, בצורת נאמנות, היו על נייר בלבד.

פישמן, החברה היא הלקוח הגדול ביותר של סינדיקט היהלומים בלונדון. עד לפני שנה הם היו היצרנים הגדולים ביותר בשוק המקומי, והעסיקו 6000 עובדים. לפני תישעה חודשים הם הודיעו על סגירת החברה בארץ, בגלל סיכסוך מתמשך עם משרד המיסחר והתעשייה. עילת הסיכסוך: שאלת מימון וביטוח שער דולר ליצואני היהלומים.

הנציגות הישראלית של החברה הגדולה סכלה מבעיה נוספת. שמועה עקשנית, שקבלני-מישנה ישראליים רימו את האנגלים ונהגו להחליף סחורה טובה שקיבלו לעיבוד בסחורה מרגה ב'. עובדה זו, בנוסף להתער"רות הכללית בענף, הביאה את החברה להפסדים ולחובות גדולים לבנקים כאן.

כיום הם עוסקים בעיקר במיסחר ביהלומים. **אל-אס-אל** — זוהי חברת-בת של ליאו פישמן מסטאר פולנינג, המפיצה חומרי-גלם. גם היא, כמו החברה האחרת של פישמן, קשורה קשר בליינתק לסינדיקט בלונדון.

פרלמן-פרלב — המדובר בחברה של הרילר אשר פרלמן, שהוא נציג מורשה של הסינדיקט לאבקות יהלומים וליהלומי תעשייה. בעבר הוא היה שותף אחד משני הבנקים הפרטיים שפעלו בבורסה. פרלמן הוא סוחר סולידרי, מבוסס היטב, ועד כמה שידוע, אינו חייב כספים לבנקים.

אשראי לבנקאיות **די להבין את המתרחש עתה בבורסה, איי אפשר שלא לשוב**

על-ידי היהלומנים פושטי-הרגל ל"חול". מי שיכול להכריע אם הנאמנות היתה כשרה או שהיתה פיקציה היא המיטרה. איך היא השתרבה לעניין? במשך שנים היתה הבורסה ליהלומים שטח אקסטרטוריאלי לגבי המישי-טרה ואף לגבי שילטונות-המס. תיק זיגמן היה הראשון שהגיע לאנשיו של בנימין זיגל.

בתחילת שנת 1981 הובא למישרדי היחידה חומר רב על מערכת היחסים המסועפת והמזוהה בין הבנקים וה"הלוואות" (העולם הזה 19.1.83).

הקפריסי — קשר של הברחות לארץ וממנה באמצעות מטוסים קלים שטסו ל"ישראל וקפריסין. אחד העצורים שימש בלדר של יהלומן גדול בבורסה. היחידה לח"כירות-הונאה אף חשפה בנק פרטי של דולארים ושיטת הברחות לח"ל של שני בכירים בתדיראך. בין אנשיו של זיגל הוחלט כבר אז, שהיעד הבא יהיה בניין הבורסה. מי שעזר להוציא את התוכנית אל הפועל היה סגן מנהל סניף בנק דיסקונט בבורסה, דני אשכנזי, ש"הועזב" ממשרתו אחרי שהסתבך בעסקים לא

בנקאיים עם כמה מהיהלומנים שהכיר. אשכנזי העלה על הכתב את מה שירע, ואולי גם את מה שחשב שירע. המידע שלו שימש חומר-גלם מצויין. על החקירה הופקד אריה שגיא, ראש אחד משלושת המיפלגים אצל זיגל. היעד היה בנק דיסקונט. בתחילת אפריל נעצר רוני (ריימונד) דרוויש, מנהל סניף הבורסה של בנק דיסקונט.

מעמדו של דרוויש שונה ממעמדם של מנהלי בנקים אחרים. היקף עסקיו של סניף הבורסה של דיסקונט שקול כנגד כל הסניפים האחרים של הבנק הפרטי הגדול. מעמדו של דרוויש זהה למעמד של עוזר מנכ"ל הבנק.

דרוויש היה עצור 15 יום. הוא שוחרר וחזר לעבודה בסניף הבנק, כשהוא נהנה מגיבוי מלא מצד הנהלת הבנק. עד היום לא הוגש נגדו כתבי אישום.

בבקשה למעצרו החשידה אותו המיטרה בסידרת עבירות חמורות ביותר לכאורה.

הוא הוחשד בסעיפים הבאים: קבלת שוחד מלקוחות הבנק; נתינת אשראי מוול למקורביו, כנגד קבלת טובות-הונאה; הונאת בנקי-ישראל על-ידי מתן אשראי מסוכסד, על חשבון משלם המיסים, ליהלומנים שלא עמדו בקריטריונים למתן אשראי של בנקי ישראל; עצמת עין מול העברה לח"ל, בניגוד לחוק, של מאות מיליוני דולארים מסוכסדים; מתן נאמנויות, שנדרשו לצורך אשראי מסוכסד, מבלי שהיו כלל יהלומים בעין; הערכת-יתר של יהלומים, לשם מתן אשראי גדול וזול יותר ליהלומנים.

אבל שיאה של בקשת-המעצר היתה טענת המיטרה, שנתגלתה רשימה מיוחדת שאותה ניהל דרוויש, וששמנה עולה כי לקוחות מסוימים נהנו מאשראי רב יותר מאשר אחרים.

המיטרה אומנם חקרה עשרות יהלומנים והסתובבה בבניין ובסניפי הבנק בבניין, אבל עתה, אחרי חמישה חודשים, לא נראה שיש ממש בפרשת הרשימה. (המשך בעמוד 54)

חומר דומה הגיע ליחידה בעיקבות סיכסוך בין הבנקים והשותפות וייס את וולף.

החקירה התנהלה, כרגיל, ב"עצליים. כדי להוכיח את מה שביקשו זיגמן וחבריו להוכיח, היה צריך לפשוט על הבורסה, לחקור בכירים בבנקי ישראל ובמערכת הבנקאית — שלא לרבר על ראשי הענף. מכיוון שהיהלומנים התלוננו על התמוטטות הענף, לא רק בגלל פשיטות-הרגל, אלא גם בגלל המשבר בעולם כולו, ומכיוון שחקירה רצינית לא היתה יכולה להתבצע ביחידה הארצית לחקירות-הונאה, שהכל נעשה כדי להתניקה — לא היה נראה שתהיה תפנית דרמטית בעניין הונאת היהלומנים והבנקים.

כמו תמיד, התפנית באה די במיקרה. בחודש אפריל השנה נעצרו כמה וכמה חשודים כמעורבות בקשר

חוקר שגיא (שני מימין) תצהיר בבית-המישפט בניו-יורק